

kakor tudi razumevanje modnih spisov. Razprave o modi imajo pa praktičen pomen tudi le takrat če se vrše na podlagi modnih slik, kajti brez teh je razumevanje popisa za nestrokovnjaka skoro nemožno.

V našem narodu ne poznamo; — izvzemši mojih lastnih strokovnih spisov in knjizic, — doslej še nicesar, kar bi v domačem jeziku in opiraje se na lastne potrebe, pripravljalo pot do teoretičnega proučevanja modnih strok. Če torej hočemo Slovenkam koristiti, seznaniti jih moramo najprej s strokovnimi vedami. Strokoznanstvo ni le temeljna podlaga praktičnemu delu, marveč tudi oporišče za vsekakor potrebno samostalnost v modnih nazorih; kajti slednji pomagajo vedno in navzlic vsaki modi k zadačenju lastnega ukusa in lastnih potreb.

Če tudi je istina, da je postal ves svet vsaj v naših kozmopolitičen; da je modna smer skoro istočasno jednaka po vseh deželah; ter da se po danih izgledih povsod podobno delo izvršuje, razlikuje se vendar, tako narodni, kakor tudi zasebni vkus sicer merodajne pojave v svetovnih šegah.

To dejstvo kaže se nam v pojmih „Francoske“ in „Angleške“ mode. Tudi na Dunaju poskušajo vstvariti „dunajsko modo“! Ravno tako nemci, ki v nebroju modnih listov vpodobljajo plodove modne domišljije govorijo o „nemški modi“, če tudi vidimo da opisovanje mod izza časov „francoskih Ludovikov“ nemški modi ne more pridobiti znaka nemške pristnosti.

Pri nas seveda največ uplivajo nemški modni listi, kers imajo mej Slovenkami mnogoštevilnih naročnic; verjetno je, da jih je skoro toliko da bi lahko vzdrževale slovenski modni list, ko bi jim tak zadoščal.

Slika s Češkega.

Spisala Roza Kósova.

Sprejmi me, draga čitateljica, v hišico ubogega tovarniškega delalca v Velimu na Češkem.

Večer je, 16. dne meseca avgusta 1885. leta. Oče, mati, sinek Otakar in hčerka Maženka so povečerjali in odmolili.

„Zakaj smo pa spletli mi otroci in veliki ljudje toliko vencev in šopkov, danes in včeraj? Zakaj ste pripravili toliko lepih zastav?“ vprašel je mali Otakar očeta.

„Ker pridejo Slovenci k nam“, je bil odgovor.

„Kdo pa so Slovenci?“ vpraša Otakar.

„Slovenci so naši bratje, tam od daleč“, odgovori mu oče.

Ali nam Slovenci kaj prinesejo ker jih hočete tako lepo sprejeti?“ nadaljuje Otakar.

„Dragi moj“, mu opomni oče, ako bi ti imel brata daleč od tukaj, katerega še nikdar videl nisi, kaj bi ti storil ko bi zvedel, da tega ali tega dne k tebi pride da te hoče spoznati ter ti pokazati, da bije tudi v daljavi bratsko srce zate.“

„Oj, vsklikne Otakar, kako lepo bi ga hotel sprejeti! Kako srečen bi bil! A to bi bilo čisto drugače, ta

bi bil moj pravi brat, katerega bi toliko rajše videl, ker ga ni bilo tako dolgo doma.“

„Dragi Otakar“, bil je resen očetov odgovor, „misli si mater, ki je imela mnogo, mnogo sinov; bili so srečni skupaj imeli so veliko zemlje, katero so pridno obdelovali, da so se prav dobro preživeli. Drugi ljudje, njihovi sreči zavidni, so se usilili med nje vzeli so jim po malem vse ter jih tako primorali, da so si pridni sinovi morali daleč od domovine iskati svojega kruha.“

Mati je sicer milo tožila, a kaj je to brigalo sovražnika? Otroci so se razkropili po vsem svetu, primorani so bili učiti se tujih jezikov in svojega zanemarjati. Brat brata ni več poznal.

Dolgo, dolgo let je minolo, mati si je zopet opomogla, jela je klicati otroke svoje k sebi, da bi se mej soboj spoznali, skupno delovali in se zopet izurili v svojem krasnem materinem jeziku. Upala je, da bodo s skupnim delovanjem zopet srečni kakor nekdanj.

Otroci so slišali materin klic, prišli so od vseh krajev ter so srečni bili, da je mogel objeti brat brata. Tišči, kateri niso mogli priti, spominjali so se svojih ter jim sporočili, da nikdar nečejo pozabiti svoje matere in ostati v vedni zvezi s svojimi brati.“

„Kaj pa zdaj porečeš, dragi moj, ako ti povem, da ta mati se imenuje „Slava“ in mi vsi Slavjani smo otroci njeni: Čehi, Slovenci, Hrvati, Poljaki, Rusi itd? Ne bomo li veseli, da moremo bratu Slovincu roko podati? Ga bomo li prezirali, ker je delj časa trpel nego mi! — Vedita otroka moja: „Gostoljubnost sploh znači Slavjana“. Gostoljubno jih moramo torej vsprejeti, da pokažemo s tem, kako so nam ljubi.“

Pazljivo sta poslušala Otakar in Maženka te očetove besede. Dasi nista vsega še umela, vendar sta vedela, da pridejo dobri prijatelji k njim in veselila sta se jih. Ko jima je slednjic oče opomnil kako naj se vedeta jutrajšnji dan, obljubila sta se tako vesti, da bosta zadovoljna oče in mati.

Druzega dne okoli 4. ure popoldne so se zbrali ljudje na kolodvoru z godbo in cveticami za pozdrav popotnikov.

Bili so poleg mnogo gospóde in kmetov tudi tovarniški delavci, s svojimi ženami in otroci.

Otakar in Maženka sta imela vsaki lep šopek v roki, a predno je še vlak prisopihal rekel je, Otakar očetu: „Ljubi atej, tukaj je vse tako lepo pripravljeno za pozdravljenje Slovencev, ljudi je toliko, da se ne bode poznalo, ako sem jaz tu ali ne, zato dovolite mi, prosim, da grem z Maženko na lepo pot ob kraju gozda, ki je tik železniške ceste, ondi bodeva vse dobro videla in naji bodo videli tudi ljubi Slovenci.“

Oče mu to dovoli, vesel poda Otakar roko sestrici ter jo pelje na omenjeno pot. Ko dospeta tja reče jej: „Vidiš tukaj vže od daleč lahko vidiva vlak, ko jo pripiha, le vse tako stori kakor jaz pa bo prav.“

Ko je vlak za nekaj časa pridrdral, povzdignila sta oba v eni roki šopke v drugi belo žepno ruto s katerimi sta vihrala v pozdrav Slovincem. A glejte! Iz vseh oken vlaka se jim je ozdravljalo. Z rutami so jima vi-

hrali gospodje, gospe in gospodične, dokler so ju mogli videti. Vesela sta se vrnila domov ter staršem povedala, kako sta bila srečna. „Nisem iskal hvale“, reče Otakar „le tam sem hotel Slovence pozdraviti, kjer družih ljudi ni bilo, da bi oni videli, da smo tudi mi otroci veseli Slovencev, naših bratov iz daljne dežele“.

„Tako je prav, reče oče, glejta; za to malo pozornost, ki sta jo skazala gostom, bila sta obilo plačana. Odzdravila je vama gospóda, ki sta le otroka ubogega tovarniškega delalca.“

Slovenske pesnikinje.

Spisal Proteus.

Glasi slovenskega ženstva ima mej drugimi nameni tudi tega, da navduši naše gospe in gospodične za pisateljevanje v čast in korist ljubljene domovine. Angleži, Francozi, Švedi, Rusi, Nemci in Italijani imajo pisateljice in pesnikinje, katere se morejo s svojimi duševnimi proizvodi z vspehom kosati z najženijalnejšimi deli moških konkurentov. Te literatinje so s tem dokazale, kako krivično je očitjanje tistih v se zaljubljenih „gospodov stvarstva“, ki kriče v svojem fanatičnem redu, da ženska s svojim duhom nikdar niti ne doseže moškega.

Tudi mali slovenski narod s svojo razmeroma jako razvito in bogato literaturo premore v krogu svojih literatov nekaj vrlih ženskih zastopnic. Ako se njihova, bodisi pesniška bodisi prozajiska dela ne morejo meriti z deli kake duhovite Ade Negri ali George Egertonove ali Neere ali G. Sandove ali Lavre Marholmove ali Sonje Kovalevske, ne mora noben pameten človek radi tega grajati naših pisateljic. Saj naše dame žive večinoma le v omejenih malomestnih družbah, ne potujejo po svetu, nego tiče v svojih službah ali rodbinah, niti ne mogó izobraziti se na visokih šolah, ker premoremo jedva od letos, ponižno višjo deklisko šolo.

Navzlic dosedanjim skromnim izobraževališčem naših gospodičen pa more književna slovenska zgodovina imenovati vsaj dvoje troje pisateljic, na katere smo Slovenci lahko in upravičeno ponosni. Seveda pravemu kritiku nikdar ne zadošča za pohvalo kolikost del nego taistih kakovost; zato naj imen onih dveh treh vrlih pisateljic prozaistinj, ne imenujem že iz opreznosti...

Ako prelistujemo svoje najstarejše časopise ter si napravimo tako mal, površen pregled pesnikinj, naletimo prvo slovensko poetinjo že l. 1848. Takrat je objavila gospica Fanika Hausmann, hčerka grajščaka novoceljskega v „Celjskih novinah“ svojo prvo pesen; l. 1849. pa je priobčila ista dama v „Sloveniji“ navdušen slavo-spev na bana Jelačiča. — Ljubljanka Alojzija Oblak in štirinajstletna Ptujčanka „Ljudmila“ sta objavili l. 1851. v „Sloven. Bčeli“ nekaj pesniških drobtin, neka „Milica Ž.“ pa v „Zori“ l. 1853. pesen „Želja za otroškimi letmi“. V „Sloven. Glasniku“ je vznikla l. 1864. iz pe-

resa U. Včičeve pesenca „Ljuba pomlad“: Klara B. pa je zapela l. 1864. v „Novicah“ navdušeno, srce in rahlo-cuten ženski želodeček pretresljivo „Odo Kavi“.

(Pride še.)

Par besedij o čitanju in knjigah.

Vsakemu izobražencu in po izobrazbi hrepencečemu človeku je čitanje duševna potreba. Tudi ženstvo ne sme in ne more pogrešati tega. A da se ima od čitanja res užitek in korist, treba je primerne izbire, treba je, da se omeji na najboljše, in zlasti še oni, komur razna opravila ne dovoljujejo, da bi dosti časa porabil v to. Treba pa je tudi, da se čita pazno in s premišljenjem. Uprav pri ženstvu opaža se pri čitanju zelo pogosto neka vih-ravost in naglica, ki je povsem neumestna. Ne sme nam biti na tem, da zadovoljimo samo radovednost, da se soznanim samo z obsegom knjige, treba je čitati s kritičnim očesom, ni dosti, da nam ugaja to, a ono ne, — vprašati se moramo pri obojem tndi zakaj? jeli uzrok v snovi sami ali v obliki; jeli snov primerna in verjetna, jeli oblika mična ali umetniška, jeli vse delo tako, da je vredno ustopiti v vrsto odličnih in priznanih proizvodov? In z ozirom na posameznosti, kako so opisani dogodki, kako so orisani značaji, kakoršen je zlog v pripovedovanju in v opisu, v govorih in duševnih pojavih. — Za istinito in pravično sodbo je treba pač nekaj znanja in pravega okusa, a večinoma čuti se to uže vsled izabrazbe same in pridobi se v veliki meri, in bolje in popolneje, nego po studiju, iz paznega čitanja in motrenja vzgled-nih del.

Ker pa ni možno, da bi vsakdo sam dela presojal, ozirati se je treba pri izbiro čitanja na nepristransko in stvarno kritiko. Katera dela mu priporočata, čita in pri tem primerja svojo sodbo z ono razsajevalčevo. Tako kritika koristi mnogo tudi čitatelju.

Umevno je, da Slovenka pred vsem čitaj proizvode lastne književnosti. A ker naša književnost še ne zado-stuje onemu delu ženstva, ki čita mnogo, oziraj se tudi na proizvode tujih narodov. Kar so storili in napisali veljaki jednega naroda, to je v prevodih postala last tudi drugim. Tako se bogati z drugo književnostjo tudi naša, tako se nam širi obzorje, tako si pridobivamo novih idej.

Prevodi so v književnosti zelo znameniti, in zdi se mi, da se pri nas premalo cenijo. Seveda je pogoj, da je delo samo res vredno prevoda ter da je ta dober. Nikdo ne oporekaj, da bi bili prevodi nekaka izjava lastne revščine, da se ž njimi širi tuji duh in tuji nazori. Nemci so velik narod in na to zelo ponosni, oni imajo vse večjo narodno zavest in ves drug naroden ponos, nego mi ubogi skromni Slovenci, in vender jim moramo priznati, da so v tem oziru povsem mednarodni in tole-rantni, da njih književnost obsega prevode del vseh raz-nih narodnostij. V prvi vrsti seveda se nam je ozirati na sorodne slovanske narode. Hrvaščina je vsakemu brez truda in uka lahko umljiva. Za prevode iz drugih slo-